

Alkoholpolitisk plan

2009 – 2012

Ballangen kommune

1: LOVGRUNNLAG

Kommunen er i henhold til alkohollovens § 1-7 bokstav d pliktig til å la utarbeide en alkoholpolitisk plan. Paragrafen angir ikke noe om planens tidslengde.

Kommunene har en viktig rolle både som bevillingsgiver og som kontrollør lokalt for salg og servering av alkohol. Alkohollovens formål er gitt i § 1-1 som sier:

§1-1. Lovens formål.

Reguleringen av innførsel og omsetning av alkoholholdig drikk ¹ etter denne lov har som **mål å begrense** i størst mulig utstrekning **de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære**. Som et ledd i dette sikter loven på å **begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer**.

Kommunens oppgaver er gitt i kapittel 1 og 4. Nedenfor inntas de lovparagrafer som angir kommunestyrets fullmakter og ansvar.

1-4a. Bevillingsplikt

Salg, ¹ skjenking ¹ og tilvirkning av alkoholholdig drikk ² **kan bare** skje på grunnlag av bevilling etter denne lov.

§1-6. Bevillingsperioden.

Kommunal bevilling til salg ¹ av alkoholholdig drikk ² med høyere alkoholinnhold enn 4,7 volumprosent kan gis for 4 år av gangen, og med opphør senest 30. juni året etter at nytt kommunestyre tiltrer.

Kommunal bevilling til salg av annen alkoholholdig drikk enn nevnt i første ledd og til skjenking ³ av alkoholholdig drikk ² kan gis for perioder inntil 4 år, og med opphør senest 30. juni året etter at nytt kommunestyre tiltrer. Slike bevillinger kan dessuten gis for en bestemt del av året, og for en enkelt bestemt anledning.

§1-7. Bevilling for salg og skjenking

Bevilling for salg ¹ og skjenking ² gis av kommunen med mindre det gis statlig bevilling etter kapittel 5. Bevilling for skjenking på tog eller ombord i skip som ikke er omfattet av statlig bevillingsmyndighet etter §5-2, gis av den kommunen som skipet eller toget har som utgangspunkt for sin virksomhet. Når slik virksomhet har flere kommuner som virkeområde, må bevilling gis av samtlige kommuner.

Før kommunestyret avgjør søknaden, skal det innhentes uttalelse fra sosialtjenesten ³ og politiet. Det kan også innhentes uttalelse fra skatte- og avgiftsmyndighetene. I kommuner som har militær øvingsplass, skal uttalelse innhentes fra vedkommende militære avdeling.

Kommunen kan pålegge søkeren å dokumentere de opplysninger som er nødvendige for å kunne ta stilling til om kravene i §§ 1-7b og 1-7c er oppfylt, herunder ved behov pålegge søkeren å legge frem finansieringsplan, driftsbudsjett og likviditetsbudsjett for virksomheten.

Melding om gitte bevillinger sendes politiet og skatte- og avgiftsmyndighetene.

§1-7a. *Kommunens skjønnsutøvelse ved behandling av søknad om bevilling for salg eller skjenking m.v.*

Ved vurderingen av om bevilling bør gis, kan kommunen blant annet legge vekt på antallet salgs- og skjenkesteder, stedets karakter, beliggenhet, målgruppe, trafikk- og ordensmessige forhold, næringspolitiske hensyn og hensynet til lokalmiljøet for øvrig. Det kan også legges vekt på om bevillingssøker og personer som nevnt i **§1-7b** første ledd er egnet til å ha bevilling.

En bevilling etter **§4-2** tredje ledd kan bare utvides hvis tilvirkningen skal skje ved skjenkestedet, og tilvirkningen og skjenkingen vil utgjøre en del av stedets helhetlige karakter og serveringstilbud.

Kommunen kan beslutte at det ikke skal gis mer enn et bestemt antall bevillinger til salg ¹ eller skjenking. ²

§1-8. *Inndragning av salgs- og skjenkebevillinger*

Kommunestyret kan i bevillingsperioden ¹ inndra en bevilling for resten av bevillingsperioden, eller for en kortere tid dersom vilkårene i **§1-7b ikke lenger er oppfylt, eller dersom bevillingshaver ² ikke oppfyller sine forpliktelser etter denne loven eller bestemmelser gitt i medhold av denne.** Det samme gjelder ved overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av annen lovgivning når bestemmelsene har sammenheng med denne lovs formål.

Ved vurderingen av om bevillingen bør inndras, og for hvor lenge, kan det blant annet legges vekt på type overtredelse, overtredelsens grovhet, om bevillingshaveren kan klandres for overtredelsen og hva som er gjort for å rette opp forholdet. Det kan også legges vekt på tidligere praktisering av bevillingen.

En bevilling kan også inndras dersom det skjer gjentatt narkotikaomsetning på skjenkestedet, eller dersom det ved skjenkestedet skjer gjentatt diskriminering av grunner som nevnt i straffeloven ³ §349a.

En bevilling kan inndras dersom den ikke er benyttet i løpet av det siste året. Departementet gir forskrifter ⁴ om avgrensning og utfylling av inndragningsadgangen etter dette ledd.

1-9. *Kontroll med salgs- og skjenkebevillinger*

Kontroll med utøvelsen av kommunal bevilling til skjenking av alkoholholdig drikk, salg av alkoholholdig drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol og statlig bevilling etter **§5-3** første ledd tilligger kommunen.

§1-16. *Klage*

Kommunens enkeltvedtak etter **§1-8** og **kap. 3**, 4 og 7 kan påklages til fylkesmannen.

Fylkesmannen kan prøve om vedtaket er innholdsmessig lovlig, er truffet av rette organ og om det er blitt til på lovlig måte. ¹

4-1. *Skjenking av alkoholholdige drikker*

Det kan ikke gis bevilling til salg ¹ og skjenking ² i samme lokale. Flere skjenkebevillinger til samme lokale kan bare gis til én bevillingshaver, ³ med mindre det i bevillingene fastsettes skjenketider som ikke er overlappende, jf. §4-4.

Det kan bare skjenkes alkoholholdig ⁴ drikk som er levert av en som har tilvirknings- eller salgsbevilling eller som kan drive engrossalg, eller som er tilvirket eller innført med hjemmel i §4-2 tredje ledd.

0 Endret ved [lover 23 juni 1995 nr. 42](#) (i kraft 1 jan 1996), [16 mai 1997 nr. 28](#) (i kraft 1 jan 1998), [23 mai 2003 nr. 34](#) (i kraft 1 juli 2003 iflg. [res. 23 mai 2003 nr. 626](#)), [17 des 2004 nr. 86](#) (i kraft 1 juli 2005 iflg. [res. 17 juni 2005 nr. 599](#)).

1 Se §1-4 første ledd.

2 Se §1-4 annet ledd.

3 Se §1-4b.

4 Se §1-3.

Forarbeider

Avgjørelser

§4-2. Omfanget av bevillingen.

Bevillingen kan gjelde alkoholholdig drikk ¹ med høyst 4,7 volumprosent alkohol, alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent eller all alkoholholdig drikk.

Bevillingen kan være alminnelig eller bare gjelde skjenking til deltakere i sluttet selskap.

Bevillingen kan utvides til å omfatte tilvirkning av alkoholholdig drikk som ikke er brennevin, eller til innførsel av slik alkoholholdig drikk som bevillingen gjelder, for skjenking i egen virksomhet. Bevillinger gitt for en bestemt del av året eller for en enkelt bestemt anledning, jf. §1-6 annet ledd, kan ikke utvides til å omfatte tillatelse til innførsel for skjenking i egen virksomhet. Også statlige skjenkebevillinger ² kan utvides til å omfatte slik innførsel. Bestemmelsene i lovens kapittel 1 og 4 får anvendelse så langt de passer.

Bevillingen gjelder for et bestemt lokale og en bestemt type virksomhet. Bevillingen kan for en enkelt anledning utvides til å gjelde også utenfor skjenkelokalet.

Tilvirkning på grunnlag av kommunal tillatelse knyttet til en skjenkebevilling, kan ikke utøves i samme anlegg som tilvirkning etter lovens kapittel 6.

0 Endret ved [lover 16 mai 1997 nr. 28](#) (i kraft 1 jan 1998), [23 mai 2003 nr. 34](#) (i kraft 1 juli 2003 iflg. [res. 23 mai 2003 nr. 626](#)), [17 des 2004 nr. 86](#) (i kraft 1 juli 2005 iflg. [res. 17 juni 2005 nr. 599](#)).

1 Se §1-3.

2 Se §5-2 og §5-3.

§4-3. Vilkår knyttet til bevillingen

Det kan settes vilkår for bevillingen i samsvar med alminnelige forvaltningsrettslige regler.

0 Endret ved [lov 16 mai 1997 nr. 28](#) (i kraft 1 jan 1998).

§4-4. Tidsinnskrenkninger for skjenking av alkoholholdige drikker

Skjenking ¹ av alkoholholdig drikk ² med 22 volumprosent alkohol eller mer kan skje fra kl. 13.00 til 24.00. Skjenking av annen alkoholholdig drikk kan skje fra kl. 08.00 til 01.00.

Kommunestyret kan generelt for kommunen eller for det enkelte skjenkested **innskrenke eller utvide tiden for skjenking** i forhold til det som følger av første ledd.

Fastsatt skjenketid kan utvides for en enkelt anledning.

Skjenking av alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer er forbudt mellom kl. 03.00 og 13.00. Skjenking av annen alkoholholdig drikk er forbudt mellom kl. 03.00 og 06.00.

Tiden for skjenking av alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer kan ikke fastsettes utover den tid det kan skjenkes annen alkoholholdig drikk.

Konsum av utskjenket alkoholholdig drikk må opphøre senest 30 minutter etter skjenketidens utløp.

På overnattingssteder kan det skjenkes alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent til overnattingsgjester uten hensyn til begrensningene i denne paragraf.

0 Endret ved [lover 16 mai 1997 nr. 28](#) (i kraft 1 jan 1998), [17 des 2004 nr. 86](#) (i kraft 1 juli 2005 iflg. [res. 17 juni 2005 nr. 599](#)).

1 Se [§1-4](#) annet ledd.

2 Se [§1-3](#).

§4-5. Ambulerende skjenkebevilling.

Kommunestyret kan gi **en eller flere bevillinger** som ikke blir knyttet til bestemt person eller skjenkested, og kan tillate at en eller flere av disse bevillinger blir utøvd på et sted eller steder som godkjennes for en enkelt anledning og for skjenking ¹ til deltakere i sluttet selskap. En ambulerende bevilling kan ikke utvides til å omfatte tilvirkning eller innførsel av alkoholholdig drikk for skjenking i egen virksomhet.

0 Endret ved [lover 23 mai 2003 nr. 34](#) (i kraft 1 juli 2003 iflg. [res. 23 mai 2003 nr. 626](#)), [17 des 2004 nr. 86](#) (i kraft 1 juli 2005 iflg. [res. 17 juni 2005 nr. 599](#)).

1 Se [§1-4](#) annet ledd.

[Forskrifter](#)

[Forarbeider](#)

§4-6. Hjemmel for forskrifter om alkoholfrie drikker.

Departementet ¹ kan gi forskrifter ² om skjenkesteders plikt til å føre et rimelig utvalg av alkoholfrie festedrikker og andre alkoholfrie drikker, om deres plikt til å ha slike drikker med i sine vinkart, prislister o.l. og om serveringen av dem.

1 Helse- og omsorgsdepartementet iflg. [res. 22 sep 1989 nr. 947](#).

2 Jfr. [lov 10 feb 1967 §2](#) og [kap. VII](#).

[Forskrifter](#)

[Forarbeider](#)

§4-7. Utøvelse av bevillingen

Bevillingen skal utøves på en slik måte at de vilkår som er nevnt i bevillingsvedtaket, i denne lov og i bestemmelser gitt i medhold av denne, til enhver tid er oppfylt, og for øvrig på en forsvarlig måte.

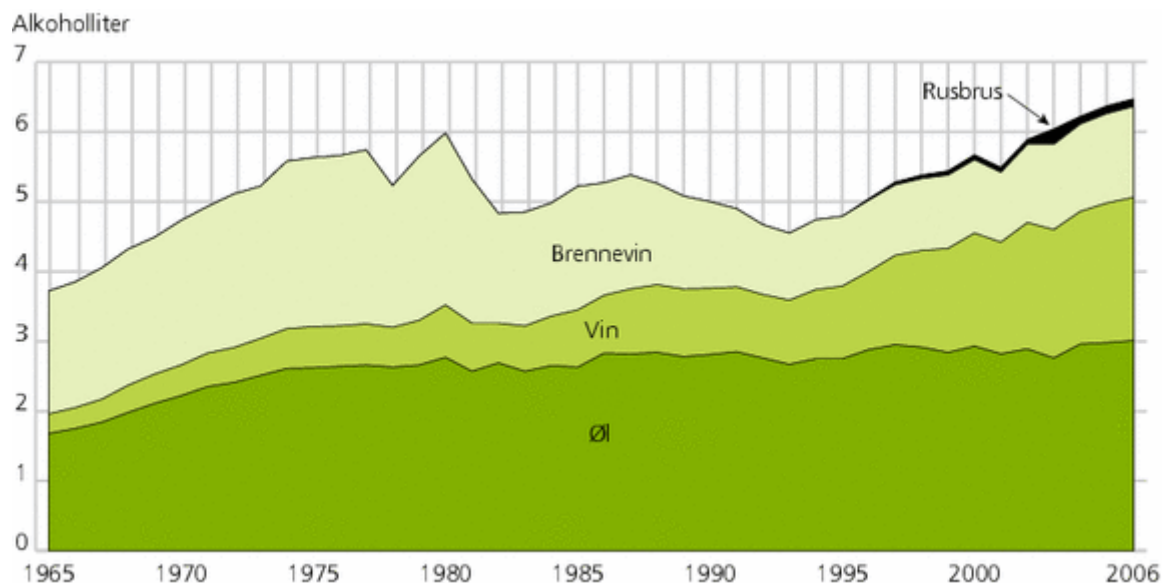
Departementet kan gi forskrifter ¹ som utfyller og presiserer innholdet i plikten til å utøve bevillingen i samsvar med bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov.

0 Tilføyd ved lov 16 mai 1997 nr. 28 (i kraft 1 jan 1998), endret ved lov 17 des 2004 nr. 86 (i kraft 1 juli 2005 iflg. res. 17 juni 2005 nr. 599).

1 Jfr. lov 10 feb 1967 §2 og kap. VII.

2: HISTORIKK ALKOHOLOMSETNING I NORGE

2405 Brennevin-, vin- og ølomsetning per innbygger 15 år og over. Alkoholliter

ÅR	Alkohol liter i alt	Brennevin		Vin		Øl		Rusbrus	
		Vare liter	Alkohol liter	Vare liter	Alkohol liter	Vare liter	Alkohol liter	Vare liter	Alkohol liter

1996	5,04	2,56	1,02	9,42	1,12	65,38	2,88	0,43	0,02
1997	5,28	2,71	1,01	10,75	1,28	67,19	2,95	0,81	0,04
1998
1999	5,45	2,66	1,05	12,59	1,49	64,68	2,84	1,19	0,06
2000	5,66	2,67	1,05	13,61	1,62	64,92	2,93	1,48	0,07
2001	5,49	2,54	1,00	13,49	1,60	63,8	2,82	1,54	0,07
2002	5,89	2,83	1,12	15,19	1,81	65,34	2,89	1,63	0,07
2003	6,03	3,09	1,22	15,42	1,84	62,35	2,76	4,87	0,22
2004	6,22	3,17	1,25	15,77	1,90	67,93	2,96	2,38	0,11
2005	6,37	3,25	1,28	16,61	2,00	67,2	2,98	2,39	0,11
2006	6,46	3,29	1,30	16,95	2,05	67,88	3,01	2,42	0,11
2007	6,60	3,43	1,35	17,51	2,11	67,83	3,02	2,61	0,10

Tabellen og figuren ovenfor viser tydelig veksten i alkohol i Norge fra 1996 og frem til og med 2007. Veksten er spesielt stor for vin, mens ølomsetningen bare har steget svakt målt per innbygger.

Hovedforklaringene til den registrerte alkoholoromsetning er:

- 1: økt tilgang til utsalgssteder og skjenkesteder
- 2: bedre økonomi blant folk

En positiv sideeffekt av at den registrerte alkoholoromsetningen har gått opp, er at den illegale omsetningen av alkohol i form av smuglerbrennevin og hjemmebrent har avtalt kraftig. Således foregår stadig mer av den samlede alkoholoromsetningen i Norge i regulerte former. Dette er en ønsket utvikling. På den annen side er det ikke ønskelig med en sterk vekst i

alkoholomsetningen per innbygger. Her er det kommunen kan spille en rolle ved sin alkoholpolitikk som vil gå på tre forhold:

- 1: skal der være et tak på antall utsalgssteder og skjenkesteder i kommunen**
- 2: hva skal salgs- og skjenketidene være**
- 3: skal der stilles spesielle vilkår til salgs- og skjenkestedene slik loven åpner for.**

Funn ved etablering av Vinmonopol i Trysil viste følgende:

- Vinmonopolets markedsandel økte på bekostning av uregistrert forbruk, særlig hjemmebrenning og smuglervare
- Andelen av befolkningen som drakk alkohol ble ikke endret og det ble ikke flere storforbrukere
- Forbruket blant ungdom (16-17 år) og de med lavt forbruk (ca 85%) ble ikke endret
- Forbruket blant de med høyere konsum (ca 15% av befolkningen) økte noe.
-

3: MÅLSETTINGER FOR BALLANGEN KOMMUNES ALKOHOLPOLITISKE ARBEID

3.1: Overordnet målsetting

Å redusere alkoholomsetning og skadevirkninger av alkoholforbruk i Ballangen kommune.

3.2: Mål for bevillingspolitikken

Å stabilisere eller redusere alkoholomsetningen i Ballangen kommune.

3.3: Delmål

- 1: Å skape gode holdninger blant barn og ungdom med tanke på å forebygge alkoholskaptelidelser (sykdom, promillekjøring og alkoholavhengighet)
- 2: Bevisstgjøre foreldre som gode rollemodeller for sine barn på rusmiddelområdet.
- 3: Å skape rusfrie samlingssteder både for voksne og barn og ungdom.
- 4: Å ha en adekvat ettervernstjeneste for innbyggere med alvorlige alkoholproblemer.
- 5: Å motvirke omsetning og bruk av hjemmebrent.

4: ALKOHOLPOLITISK HANDLINGSPROGRAM

4-1: Saksbehandlingsregler

- A: Bevillingsperioden for salg av alkohol er 4 år og utløper den 30.juni året etter kommunestyrevalget.
- B: Rådmannen gis fullmakt til å behandle og avgjøre søknader om ambulerende bevilling.
- C: Formannskapet gis fullmakt til å inndra bevilling etter forutgående administrativ behandling.

4-2: Salg og skjenking av alkohol

- A: Salg av øl kan foregå fra dagligvarebutikker etter bevilling og frem til kl 20.00 på hverdager og frem til 18.00 på lørdager og dager før bevegelige høytidsdager.
- B: Skjenking av øl og vin kan skje i henhold til lovens maksimaltider.
- C: Konsum av utskjenket alkoholholdig drikk må opphøre senest 30 minutter etter skjenketidens utløp. Bevillingshaver er ansvarlig for å påse at så etterkommes.

D: Innbetalt gebyr for salg og skjenking skal dekke utgifter til saksbehandling og kontroll.

4-3: Kontroll

A: Formannskapet er kommunens kontrollutvalg for alkoholsaker.

B: Kontrollvirksomheten skal bidra til at salg og skjenking av alkoholholdig drikk foregår innenfor rammen av gjeldende lov- og regelverk. Kontroll skal skje minst så ofte som fastsatt i lov og forskrift og hyppigheten kan økes dersom dette vurderes som nødvendig. Kontroll kan også foretas ved ambulerende bevilgninger.

C: Rådmannen kan inngå avtale med privat firma om den praktiske kontrollvirksomheten. Utøvende kontrollorgan rapporterer til NAV ved sosialtjenesten. Ved brudd på bestemmelsene skal formannskapet umiddelbart informeres fra NAV via rådmannen.

D: Sanksjoner ved brudd på lov og regelverk skal iverksettes raskt og i samsvar med egne retningslinjer for dette.

4-4: Spesielle vilkår ved skjenking av alkoholholdig drikk i Ballangen kommune

Mange kommuner har innført forbud mot at skjenkesteder kan ha utplassert spilleautomater fra Norsk Tipping AS. Ballangen kommune vil ikke innføre dette som et spesielt tiltak ved innvilgelse av skjenkesøknader.

5: SANKSJONER OVERFOR SALGS- OG SKJENKEBEVILLINGS HAVER VED BRUDD PÅ BESTEMMELSER GITT I ELLER I MEDHOLD AV ALKOHOLLOVEN

5.1: Følgende sanksjoner kan iverksettes før spørsmål om inndragning av bevilling vurderes:

- * Skriftlige pålegg fra administrativ kontrollinstans med gjenpart til formannskapet
- * Innkalling til formannskapet
- * Skriftlig advarsel fra administrativ kontrollinstans med gjenpart til formannskapet

5.2: Ved vurdering av om bevillingen bør inndras og for hvilket tidsrom, så bør det legges vekt på type overtredelse, overtredelsens grovhet, om bevillingshaver kan klandres for overtredelsen og hva som er gjort for å rette opp forholdet. Det kan også legges vekt på praktiseringen av bevillingen.

5.3: Dersom det skjer narkotikaomsetning på skjenkestedet, så kan bevillingen inndras.

5.4: Spesielt alvorlige overtredelser er:

- * Salg eller skjenking til mindreårig
- * Salg eller skjenking til åpenbart berusede personer
- * Salg eller skjenking fra illegale kilder
- * Brudd på kravet til vandel som angitt i alkoholloven

5.5: Alvorlige overtredelser er:

- * Salg eller skjenking utover salgs- og skjenketidsbestemmelsene
- * Brudd på vilkår som er satt til bevillingen
- * Omsetning i andre lokaler enn de bevillingen er gitt for.
- * Manglende innbetaling av bevillingsgebyr
- * Salg og skjenking i de samme lokalene.

5.6 Mindre alvorlige overtredelser er:

- * Brudd på alkoholreklameforbudet
- * Salg av alkoholvarer med rabatt
- * Brudd på opplysningsplikten
- * Brudd på plikten til å føre et rimelig utvalg av alkoholsvake og alkoholfrie drikker
- * Manglende tilsyn med at gjester nyter medbrakt alkohol

5.7: Sanksjonstabell.

Inndragning av bevilling skjer etter følgende veiledende skala:

	Spesielt alvorlig	Alvorlig	Mindre alvorlig
1.gang	Inndragning for 2 uker	Skriftlig advarsel	Skriftlig advarsel
2.gang	Inndragning for 2 måneder	Inndragning for 1 uke	Skriftlig advarsel
3.gang	Inndragning for resten av bevillingsperioden	Inndragning for 1 måned	Inndragning for 1 uke
4.gang		Inndragning for resten av bevillingsperioden	Inndragning for 1 måned
5.gang			Inndragning for resten av bevillingsperioden

6: TILTAK

Tiltakene viser tilbake på målsettingene i kapittel 4.

3.1: Overordnet målsetting

Å redusere alkoholomsetning og skadevirkninger av alkoholforbruk i Ballangen kommune.

Tiltak: Der er foretatt en innstrammingen i skjenketiden i kapittel 5.2.

3.2: Mål for bevillingspolitikken

Å stabilisere eller redusere alkoholomsetningen i Ballangen kommune.

Tiltak 1: Der er foretatt en innstrammingen i skjenketiden i kapittel 5.2.

Tiltak 2: Der settes et tak på antall skjenkesteder med fast bevilling på 6.

3.3: Delmål

1: Å skape gode holdninger blant barn og ungdom med tanke på å forebygge alkoholskaptelidelser (sykdom, promillekjøring og alkoholavhengighet)

Tiltak 1: Skolene og helsetjenesten må årlig avholde orienteringsmøte for og med ungdomsskoleelevene i kommunen.

Tiltak 2: Kommunens forebyggende enheter (skolene, helsesøstertjenesten, KVO) pålegges å utvikle et samarbeidsforum. I forbindelse med (større) arrangementer for barn og unge i kommunens regi, bør disse samvirke for å

oppnå størst mulig effekt for å forebygge alkohol(mis)bruk.

Tiltak 3: Skolene og helsetjenesten pålegges å ta opp temaet på sine fellesmøter med foreldrene minst 1 gang per kalenderår.

2: Bevisstgjøre foreldre som gode rollemodeller for sine barn på rusmiddelområdet.

Tiltak: Skolene og barnehagene pålegges å ta opp temaet på sine fellesmøter med foreldrene minst 1 gang per kalenderår.

3: Å skape rusfrie samlingssteder både for voksne og barn og ungdom.

Tiltak 1: Ungdomsklubben skal være rusfri til enhver tid.

Tiltak 2: Der gis årlig økonomisk støtte til rusfrie 16.mai arrangement. Det bevilges årlig kr 20.000 2009-kroner til formålet.

Arrangement settes bort til lag og foreninger i de enkelte bygdene og som gis tilskudd for det arbeidet de utfører i denne forbindelse.

Tiltak 3: Felles arrangementer i Ballangen kommunes regi for ansatte, brukere og pårørende skal være alkoholfrie tilstelninger. Unntak for julebord der alkohol tillates skjenket.

4: Å ha en adekvat ettervernstjeneste for innbyggere med alvorlige alkoholproblemer.

Tiltak 1: Det må i de årlige budsjettene avsettes tilstrekkelig med penger til formål ut fra registrert behov ved NAV ved sosialtjenesten.

Tiltak 2: Et forpliktende samarbeid mellom berørte faginstanser ved utskrivelse fra rusinstitusjoner herunder å følge opp boforhold, økonomi og sosial integrasjon i lokalsamfunnet.

5: Å motvirke omsetning og bruk av hjemmebrent.

Tiltak 1: En kontrollert, rimelig liberal alkoholomsetningspolitikk i Ballangen vil redusere omsetningen av hjemmebrent.

Tiltak 2: Holdningsskapende arbeid blant ungdomsskoleelevene og ved foreldremøtene i skoler og barnehager.

Ballangen, den 6.august 2009
Svenn Ole Wiik
rådmann